

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

Байдак Людмила Іванівна

ORCID ID: 0000-0002-3801-4606

старший викладач кафедри іноземних мов
Сумський національний аграрний університет
Україна

Сучасний етап розвитку людства характеризується глобальними процесами та змінами у різних сферах життя. Взаємозв'язок країн і народів через економічні, політичні та культурні обміни є одним із основних факторів сучасного світу, сприяючи інтеграції ринків, розвитку міжнародної торгівлі. В цих умовах вивчення іноземної мови стає невід'ємною складовою процесу підготовки майбутніх фахівців. Оцінка якості підготовки та кваліфікації спеціаліста в будь-якій сфері включає в себе оцінку рівня володіння іноземною мовою за професійним спрямуванням [1].

Формування комунікативних навичок у володінні іноземною мовою є ключовим аспектом навчання, оскільки саме комунікація є основною метою вивчення мови. Для досягнення високого рівня комунікативної компетенції важливо поєднувати різні методи і підходи, які сприяють розвитку мовленнєвих навичок та їх використанню в реальних ситуаціях. Цей процес потребує активної практики, мотивації та відкритості до нових методів. Сучасну модель іншомовної підготовки складно уявити без використання мультимедійних засобів і комп'ютерних технологій, які роблять процес вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти пізнавальним, живим, творчим і більш продуктивним [4].

Розвиток інформаційних технологій, штучного інтелекту, робототехніки, інтернету та інших інновацій створює нові можливості в усіх сферах життя, у тому числі й освіті. Саме інноваційні технології допомогли адаптувати систему освіти до реалій життя в умовах карантинних обмежень під час пандемії COVID-

19, стимулюючи термінове опанування цифровими технологіями, пошук нових рішень та форм організації процесу навчання. Повномасштабне ж вторгнення у лютому 2022 року стало справжнім викликом для освітньої галузі України. Багато студентів і викладачів були змушені переїхати в безпечніші регіони України або за кордон. Війна змусила багато навчальних закладів перейти на моделі онлайн та дистанційного навчання.

Вивчення особливостей умов дистанційного навчання, визначення його переваг та недоліків, вдосконалення методів викладання іноземної мови студентам в умовах онлайн-навчання є актуальними питаннями для науковців та педагогів.

Дистанційне навчання - це освітній процес, під час якого значна частина викладання здійснюється викладачем, віддаленим у просторі або часі від учасників освітнього процесу, де вони набувають знання, уміння, навички та способи пізнавальної діяльності за допомогою модернізованих психолого-педагогічних і інформаційно-комунікаційних технологій [4].

Нині широке використання Інтернет-ресурсів та новітніх інформаційних технологій стало у нагоді під час вивчення іноземної мови онлайн та забезпечило індивідуальний підхід до навчання кожного студента і можливість спілкування з викладачем, який надає корисні рекомендації та поради, детально коментує виконані індивідуальні роботи і завдання, надає можливість знайти та виправити помилки [2].

Нові умови освіти відкривають нові можливості та надихають на впровадження нових методів викладення матеріалу та розвитку мовленнєвих навичок. Однією з ключових складових дистанційного навчання є ефективне використання онлайн-ресурсів. Ефективність процесу дистанційного опанування іноземною мовою забезпечують цифрові ресурси Zoom, GoogleMeet та інші. Сервіси Moodle, Google-форми, Liveworksheets використовуються для дієвого моніторингу навчальної діяльності здобувачів. Електронні підручники та навчальні посібники відкривають студентам доступ до актуальної інформації, що стосується їхньої спеціальності. Спеціальні навчальні платформи та веб-

сайти дозволяють студентам самостійно опрацьовувати матеріал та отримувати оцінку результатів виконаних завдань [3].

Освітня діяльність здобувачів повинна бути організована таким чином, щоб вони виконували дії, які б мотивували їх до вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей і намірів спілкування. Сьогодні комп'ютер та Інтернет є інструментами для досягнення таких цілей. Ефективна комунікація виражається в тому, що людина може ефективно читати, писати і спілкуватися в електронному середовищі, створювати і використовувати цифрові технології, шукати і обмінюватися інформацією, підтримувати зв'язок з іншими людьми в повсякденних професійних сферах. Інструменти онлайн-комунікації дозволили мовній освіті вийти за межі аудиторії. Віртуальне спілкування, читання новин, перегляд фільмів, прослуховування книг іноземною мовою є привабливими варіантами оволодіння іноземною мовою. Інструменти онлайн-комунікації дозволяють студентам зануритися в середовище, близьке до автентичного.

Формування комунікативних навичок під час онлайн-навчання має свої особливості, порівняно з традиційним навчанням. Серед ключових можна виділити такі:

1. Інтерактивність

Онлайн-навчання часто включає в себе різноманітні інструменти для взаємодії, такі як чати, відеоконференції, форуми, де студенти можуть обговорювати матеріал, ставити запитання і відповідати один одному.

2. Технічні аспекти комунікації

Використання онлайн-платформ потребує розвитку навичок ефективного використання технологій для спілкування. Це включає уміння працювати з відеозв'язком, чатами, файлами та іншими цифровими інструментами. Важливою є здатність уникати технічних проблем, які можуть порушити комунікацію.

3. Саморегуляція

Онлайн-навчання часто передбачає більшу самостійність. Це вимагає від студентів активної участі в обговореннях і здатності підтримувати діалог, не

покладаючись на традиційне особисте спілкування з викладачем або іншими студентами. Саморегуляція і ініціативність стають важливими в онлайн-спілкуванні. В той же час комфорт і свобода в умовах дистанційної освіти вимагають більшої самодисципліни, ніж очне навчання. У випадку з дистанційним навчанням слід пам'ятати, що воно вимагає додаткового розвитку відповідальності та самоконтролю.

4. Розвиток письмових навичок

Онлайн-навчання часто включає значну кількість письмової комунікації, особливо через форуми, чати чи письмові завдання. Це дає можливість розвивати навички написання чітких і зрозумілих повідомлень, а також працювати над орфографією, граматикою та стилем.

5. Адаптація до формату

Студенти повинні адаптувати свої навички спілкування до специфіки онлайн-навчання, де відсутні фізичні сигнали (жести, міміка), і взаємодія часто відбувається через текст або відео.

Особливості структури практичних занять з іноземної мови під час онлайн-навчання зумовлені непередбачуваністю та неможливістю проконтролювати уважність усіх студентів. Щоб стимулювати різнобічну діяльність важливо добирати навчальний матеріал, який би передбачав різні форми роботи, спрямовані на розвиток як усного, так і писемного мовлення, на пошук інформації з використанням інтернет-ресурсів, перегляд відео та прослуховування аудіоматеріалів.

Висновки. Онлайн-навчання надає нові можливості для розвитку комунікативних навичок, проте вимагає адаптації і застосування нових стратегій комунікації для забезпечення ефективної взаємодії. Використання онлайн-технологій у процесі навчання іноземних мов сприяє розвитку у студентів необхідних навичок і вмінь усної та письмової комунікації, підвищує мотивацію та відповідальність студентів, надає доступ до онлайн ресурсів, які пропонують цікаву та корисну інформацію з тем, що вивчаються, і допомагають студентам вирішувати різноманітні комунікативні завдання.

Список використаних джерел

1. Давиденко, О. (2022) Особливості розвитку комунікативних навичок з іноземної мови у студентів немовних спеціальностей за дистанційної форми навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 48 (1), 278–283. Вилучено з: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/48-1-43>
2. Кириченко, С. В., & Овсянко, Г. В. (2021) Викладання англійської мови для студентів технічних ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 2 (3), 175-180. Вилучено з: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3-2-26>
3. Конопляник Л.М., Пришупа Ю.Ю., Коваленко О.О. (2023) Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти України з використанням технологій дистанційного навчання. *Академічні візії*, 17. Вилучено з: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7743250>
4. Поліщук, А. В., Дуганець, В. І., & Дуганець, В. І. (2023) Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання в закладах вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*, (1), 12–16. Вилучено з: <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2023-1-2>